

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 2. Solvuntur opposita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81950)

punire intendit, quod fecus est in aliis, quæ referuntur contra magos vel Ariolos. Ad 3. ab-
solutionem illam dari ad cautelam propter præ-
sumptionem, & peccatum illud puniri ab ho-
mine, quamvis non habeat censuram latam à
jure, de qua agimus; punitur enim aliter, quàm
propria hæresis, vel Apostasia, quando in foro
externo sufficienter fidelis animus præsumitur.
Ad 4. negamus conseq. quia furtum in tua ma-
liria non pendet ab interna intentione eo mo-
do, quo hæresis, vel Apostasia; nam furtum est
peccatum sua specie perfectum, quamvis ex
metu fiat, non autem hæresis, vel Apostasia,
quando deest falsa existimatio.

SECTIO II.

Solvuntur Opposita.

873. **O**bjicies 1. ex Hæreticis Priscillianistis:
fides in corde consumatur, & per inter-
num actum satisficit Deo, exterior autem solùm
potest esse necessarius propter homines: atqui
ad confessionem faciendam propter homines
non tenetur aliquis cum periculo vitæ, ergo
ad fugienda tormenta & mortem, licet aliquan-
do negare exterius tantum fidem. Confirm.

1. Si ad evitandam mortem non liceret exte-
rius tantum negare fidem, teneretur homo sem-
per illam exterius confiteri, quando de fide sua
interrogatur, sed non semper tenetur, aliàs in
eo casu nunquam liceret fidem occultare con-
tra num. 856. ergo. Conform. 2. Si non liceret
fidem in eo casu exterius tantum negare, ne-
que liceret tempore persecutionis fugere, ne
interrogetur, & fidem confiteri compellatur;
atqui ut docent D. D. contra Tertull. à num. 859.
sæpe in eo casu fugere licet: ergo &c.

874. **R**esp. nego maj. quia cum præceptum fidei
obliget sæpe ad illius confessionem, ut ex
Script. & P. P. constat à num. 846. non con-
sumatur solo actu interno tota fidei obligatio:
unde cum illud præceptum Gloriam Dei præ-
fertim respiciat, & honorem, non solùm faci-
enda est ea confessio propter homines, sed ma-
gis propter Deum: unde C. nolite timere II. q.
3. & C. si quis itidem hæc verba referuntur ex
August. qui metu potestatis veritatem occultat,
iram Dei super se provocat, quia magis timet ho-
minem, quàm Deum, & Isidorus lib. de summo
bono cap. 2. ait, sicut nihil proficit fides, quæ
ore tenetur, & corde non creditur; ita nihil est
profutura fides, quæ corde tenetur, si ore non pro-
feratur. Ad 1. Confirm. dist. maj. tenetur con-
fiteri, si intercederet diminutio honoris Deo de-
biti aut Religionis Catholicæ, conc. si non inter-
cederet, neg. maj. & sic dist. min. neg. conseq.
ut constat à num. 859. Ad 2. Confirm. dist.
maj. neque liceret fugere, quando fuga cense-
ri posset virtualis fidei negatio, conc. quando cen-
senda prudenter foret zelus fidei, neg. maj. &
dist. min. neg. conf. Ratio est, quia fuga aliquan-

do certè est prohibita tempore persecutionis
maximè pastoribus, qui tenentur non fugere, ju-
xta illud Joan 10. bonus Pastor animam ovium pro-
venientem, & dimittit oves, & fugit. Id ubi
exponit D. Thomas lectione 3. ponderat di-
xisse Christum fugit, & dimittit, quia si Pastor
interdum fugiat, ut se in commodius tempus
reservert, & interim non dimittat oves, sed
per alios illis sufficienter provideat, non se-
gerit ut mercenarius, neque contra hanc obli-
gationem delinquit, sed potius procedit ex zelo
fidei; quo in casu non peccat; de illis autem,
qui non sunt Pastores, quando sit licitum illis
fugere dixi n. 759.

Objicies 2. Quamvis actiones aliquæ vel
ex natura sua vel ex institutione & usu solùm
sint ordinatæ ad significandum cultum Religio-
sum, ut apud nos genu flexio, tunisio pectoris,
thurificatio &c. licitum est aliquando illas ex-
ercere ad occultandam fidem, si fiat ex gravi cau-
sa, & servata fide interna; ergo etiam in eo
casu licebit fidem exterius negare rebus saltem
& factis, Prob. ant. ex Hyer. super 2. & 3. ad
Galatas epist. 89. ad August. ubi ait. Ceremonia
legis veteris ab instanti mortis Christi mor-
tifiera, & mortua, & nihilominus Apostolos
sine peccato interdum illa observasse, eo quod
non ex intentione cultus, sed per prudentem
simulationem illa fecerint: ergo &c. Confirm. 1.
ex 4. Regum 5. ubi cum Naaman ex gentilitate
ad Verum Deum esset conversus petiit licenti-
am ab Eliseo, ut in templo idolorum comitan-
do regem suum posset genuflectere, vel adorare
utique animò fido, & Propheta illi respondit
vade in pace significans potuisse id facere sine
peccato: ergo &c. Confirm. 2. exemplo Regis
Jehu 4. Regum 10. qui ad occidendos Prophe-
tas Baal finxit velle cum illis sacrificare, cum-
que id fecisset, videtur Scriptura factum ejus lau-
dare: ergo &c. Confirm. 3. Nam licet simu-
latio formalis semper sit peccatum, nihilomi-
nus simulatio materialis, quæ non supponit
animum decipiendi, semper est licita; ergo & in
casu necessario illa simulatio licita est.

Resp. neg. ant. ad prob. dico Apostolos
nunquam simulatè exercuisse ceremonias legis
prohibitæ, nam eo brevi tempore, quo post
Domini Ascensionem observarunt legalia, licet
illa essent mortua, nondum erant mortifiera, i-
deoque licitum erat ex animo & vera inteni-
one colendi Deum exercere, non quidem
ponendo in eis Spem Salutis, ut dixit August.
quod certè sine simulatione fieri poterat: unde
non probatur à Theologis in hac parte sententia
Hieron. sed Augustini impugnantis illi, quam-
quam etiam possit assignari aliqua diversa ra-
tio; nam ceremoniæ illæ non erant per se in-
trinsecè malæ, cum fierent ex vera fide, solùm-
que erant prohibitæ ex sententia Hieron.
quasi positivo jure cum permissione utendi illa
quasi nulliter, & ad tempus, & in casu neces-
sitaris, sive ex causa justa; & ita est limitanda
illa

illa sententia, ut sit aliquo modo probabilis, non tamen est ad casum præsentem extendenda; cum in re præsentem nulla maneat permissio ad actiones illas in talibus circumstantiis elicendas. Ad 1. Confirm. neg. ant. Naaman non postulavit licentiam simulandi adorationem idoli, sed solum ingrediendi templum idoli regem comitandò, & in suo munere ministrando, quod erat ministerium politicæ obsequiæ, non Sacræ Ceremoniæ, ideòque non erat simulatio formalis, neque naturalis prohibita, tamen fortasse decipi possent adstantes, existimantes Naaman cum regem idolom coluisse; & similis enim deceptio interdum ex justa causa permitti potest, ut à num. 861.

877. Ad 2. Confirm. Resp. D. Thomas 2. 2. q. 111. art. 1. ad 2. Non esse necessarium excusare Jehu, quia non erat justus, sed iniquus; atqui ista est etiam sententia August. lib. contra mendacium cap. 2. unde ut bene notat Cajet. non laudavit Dominus eo loco simulationem, sed Zelum illius Regis de occidendis Prophetis Baal: non enim dicit: *pro eo, quod bene locutus es*, sed, *quia studiosè egisti*, ut enim bene notavit Exim. Doct. disp. 14. sect. 4. num. 9. sæpe Scriptura approbat intentionem operantis, quamvis in facto vel in electione medijs aberraret; quare Jehu illicitè sacrificavit, ideòque ex facto illius perperam desumitur argumentum ad honestè faciendum simile factum.

878. Ad 3. Confirm. neg. ant. quia simulatio materialis, si jungatur circumstantiis, ex quibus primariam suam significationem accipiat, & actionem factam esse significet ex sine prohibito, reverà erit illicita; sic erit thurificatio coram idolo, quamvis aliquis non habeat intentionem agnoscendi in idolo divinitatem; in illis enim circumstantiis thurificatio per se loquendò scèdala, & superstitiosum, & idolatricum cultum continet; quare cum illæ actiones per se primò sint impostæ in illis circumstantiis ad significandum falsum cultum, non possunt moraliter ab illa significatione seungi; unde quamvis persona privatam intentionem non intendat significare, sed simulare, nihilominus actio illa semper falsam significationem continet, ideòque illicita est.

879. Objicies 3. contra 2. Assertionem & præsertim primam ejus partem. Nunquàm licet fidem occultare mentiendò; atqui occultare fidem rebus aut factis est occultare mentiendò: ergo. prob. mi. Fidelis habitans vel transiens in provincia infidelium, si utatur vestibus propriis eorum, & ab illis solum usurpatis, videretur profiteri se infidelem; siquidem per illa signa externè quantum in se est, facit, ut ab alijs infidelis putetur; sed hoc est contra honorem fidei, & quoddam mendacium; ergo &c. prob. mi. juxta doctrinam D. Thomæ superius adductam num. 851. mendacium non minus rebus, quam verbis committitur; sed nullæ aliæ sunt circumstantiæ, in quibus mendacium fiat rebus, si in casu nostro non fiat: ergo &c. Confirm.

Si tunc non committeretur mendacium utendò illis vestibus, licitum esset ad libitum, & sine urgenti necessitate his vestibus uti; illæ namque vestes vel habent annexam falsam significationem, vel non? si habent illam annexam, numquam licet illis uti, etiam propter necessitatem, cum mentiri non liceat; si verò non habent, licebit illis etiam absque necessitate uti; cum ex nullo alio capite possit actio illa illicita reddi: ergo &c.

Resp. conc. maj. dist. min. esset occultare fidem mentiendò casu, quo circumstantiæ non darent jus ad talem occultationem, conc. si darent, neg. min. & conf. ad prob. dist. maj. videretur profiteri se infidelem, si hoc facit ex urgenti necessitate, & afferente jus ad occultationem fidei, nego; si non ita fiat, conc. maj. & dist. sic min. neg. conf. Ratio est, quia sicut non licet intendere deceptionem proximi, ita etiam non licet gratis & sine causa id facere, ex quo moraliter sequitur aliorum deceptio; quod cum in omni materia verum sit, maxime in ea, de qua nunc agimus; pertinet enim ad fidei honorem, ut fidelis non facile, & sine causa ita se gerat, ut possit infidelis reputari.

Unde fit, quòd hic usus non possit esse frequens, sed rarus, cum hujusmodi necessitas, vel occasio raro occurrat, atque ita videretur quasi communi usu receptum, ut in similibus occasionibus uti liceat ejusmodi industriam, vel quasi stratagemate; non verò passim, & sine causa, ut bene notavit Exim. D. disp. 14. sect. 5. Quæ est ratio, propter quam in illis circumstantiis oritur jus, quod certè sine illis non habetur, proindeque in illis circumstantiis ex jure gentium non reputatur mendax, qui sine illis reverà talis reputaretur. Exinde ad confirm. neg. ant. quia ut vidimus, ex jure gentium positivis circumstantiis illis, de quibus agimus, licitum est illo quasi stratagemate uti, & nullum mendacium committitur; at cum seclusis illis circumstantiis desit titulus justus jure gentium habitus, non aliter homo potest uti illis rebus, nisi modò, quo ordinatæ sunt ad mentiendum non mendaciò verborum, sed rerum, ideòque in ipsis circumstantiis non licet illis vestibus uti, quibus in alijs liceret.

Objicies 4. Urgendo simul solutionem: plures sunt vestes, quæ specialiter assumuntur ab infidelibus, illorumque propriæ sunt, ut constat experientiâ; atqui nulla esse potest gravis causa, bona fides, aut intentio, ut fidelis possit illis licite uti ad se occultandum; ergo. prob. maj. ille homo tunc assumeret signum infidelitatis proprium; sed nulla potest esse gravis causa, bona fides, aut intentio ad sumendum proprium signum infidelitatis: ergo &c. Confirm. i. Tale se esse signum æquiparatur verbo, quo quis diceret, Turcam, Judæum &c. est enim illud signum impositum ad significandum instar verbi; sed nulla esse potest gravis causa, aut bona fides, ut fidelis verbò significet, se esse Turcam &c. ergo &c. Confirm. 2. Quia aliàs, si inter gentiles esset usus

usus vestium, in quibus depictum esset idolum ad discernendam illam gentem ab aliis, licitum esset fideli ibi peregrinanti uti tali veste; sed hoc est valde absurdum: ergo &c.

383. Resp. dist. maj. illorumque propriae sunt ita, ut proprietas illa retineatur in omnibus circumstantiis, nego; ita ut ex jure gentium in omnibus non retineatur, conc. maj. & dist. sic mi. neg. conf. ad prob. distinctis eodem modo praemissis neg. conf. Ratio est, quia quando ex jure gentium licet uti stratagemate, accipiendo vestes unius Nationis, ut inimicus vestes assumens occultetur, vestes illae in illis circumstantiis respectu illius, qui occultatur, ex ipso jure gentium non retinent in illo proprietatem infidelitatis; sic vestis monachalis v. g. eò quòd praeter significationem suam communem, significandi Religiosum talis ordinis, habeat suum usum communem regendi corpus, ad quod ex primaria sua institutione vestes institutae sunt; in illis circumstantiis, in quibus ex jure gentium potest laicus utendò illis vestibus se occultare, non retinent in illo significationem Status Religiosi, quamvis homines, qui de illis circumstantiis nihil scirent, judicarent ex habitu, talem hominem Religiosum esse; pariter in nostro casu suo modò.

384. Ad 1. Confirm. dist. maj. aequiparatur verbo, si adhibeatur in circumstantiis, in quibus confertur ex jure gentium facultas utendi tali signò, nego, in alijs circumstantiis, conc. maj. & dist. sic min. neg. conf. ut constat ex dictis, & patet ex Christianis, qui tempore belli utuntur vexillis Turcarum, & infidelium, quin illi, qui usum in illis circumstantiis agnoscunt, possint judicare, eos Turcas, vel gentiles esse, quamquam qui non reflectunt ad facultatem jure gentium habitam, in eo casu facile decipi possint; carerem cum deceptio illa sit permissa, & non intenta, cum solum intendatur occultatio, quae licita est, exinde licitum est tunc uti illis signis hostium.

385. Ad 2. Confirm. neg. maj. per se loquendò, quia pictura idoli non est instituta per se vel ad regendum, vel occultandum corpus, ad quam tendit intentio utentium illis signis, sed est primario instituta ad significandam professionem illius sectae. Quare ut fidelis possit uti licite illis vestibus, necesse est, ut idoli picturam occultet regulariter, & per se loquendò, aliter committeret clarum mendacium rebus significatum, & quidem contra Religionem, quod illicitum est. Dixi Regulariter & per se loquendò, quia hoc maxime procedit, quando ipso exercitio servatur modus religiosus, & superstitiosus, propter quem vestis est instituta; nam si quis uteretur tali veste modò profano v. g. in tragædiis, tunc magis videretur contemnere superstitiosum usum vestis & idoli, ejusque institutionem, quam illam imitari, atque in illis circumstantiis deficeret jam & falsa significatio, & scandalum.

386. Objicies 5. contra alteram partem Confirm.

Licet homo quandoque jus habeat ad occultationem, numquam tamen habet jus per se omnino illicitas, sed talis esset occultatio facta per vestes proprias infidelium: ergo &c. prob. min. usus talium vestium inseparabilis est à significatione infidelitatis, ad eum modum, quo quamvis apponere in igne incensum de se interdifferens actio sit, ut fieri quoque possit propter corporalem usum; at quando fit tali modo institutum ad cultum Religionis inseparabilem, habet illam significationem moraliter loquendo, ideòque fieri non potest simulatè ad fidem occultandam; ergo pariter in nostro casu. Resp. conc. maj. dist. min. vestibus propriis in quocunque genere proprietatis, nego, proprietate habita quasi per primarium vestium illarum usum, conc. min. neg. conf. ad prob. dist. eodem modo ant. neg. conf.

Ratio est, quia vestes, quibus uti solent, duplici differentia sunt; aliae quidem ad nulum usum sunt institutae, nisi ad Sacrum, illaeque solum utuntur Sacerdotes efficientes actiones, quas ipsi Sacras purant, ad eum modum, quo Catholici utuntur vestibus sacerdotibus; usus autem harum vestium per se, & regulariter loquendò non quidem secundarius, sed primarius est usus sacer, & ideo tales vestes quasi ex sua primaria institutione usum sacrum significant, ut apud nos thurificatio in talibus circumstantiis facta, procul dubio significat actionem sacram. Unde his vestibus uti regulariter, & per se loquendò illicitum est, ut cum pluribus DD. bene docet Exim. Doct. cit. sect. 5. num. 13. at aliae sunt vestes, quae vocantur infidelium propriae, non quia primario Religionis usum significant, sunt enim primario institutae ad regendum corpus, quamvis secundario aliam ipsi velint significationem affigere; ad eum modum, quo habitus monachalis primario institutus est ad corpus regendum, quamvis secundario habet aliam significationem adjunctam. Quando autem ex gravi necessitate aliquis ejusmodi vestibus uti solet, ex ipso jure gentium constat, eas tunc non sumi juxta secundariam, sed juxta primariam earum significationem, quae licita est, adeoque esset illicita sine urgenti necessitate, quia ex ipso jure gentium sine gravi necessitate non separantur à secundaria sua significatione; unde in eo casu talibus vestibus uti non est peccatum.

SECTIO III.

Illationes Doctrinae nostrae.

EX dictis fit 1. Non solum esse gloriosum fidem fateri in genere, quando fidelis à potestate publica interrogatur, sed reverà esse peccatum publicum tunc non confiteri fidem, sed tacere, nullòque signo externo fidem veram manifestare. Ratio est, quia ut à num. 855. tunc ex praeepto fidei teneatur fidelis, fidem suam exterius profiteri, quando id exigit ho-